

Seminar og Årsmøte på Utstein Kloster Hotell

Forfatter: Bjarte Hetland<bjarte@enternet.no>

Årets seminar var som vanlig lagt til midten av februar, men kolliderte uheldigvis med vinterferien, som var usedvanlig tidlig i år. Men det var likevel bra oppmøte, 32 medlemmer møtte, som representanter for 12 forskjellige bedriftskunstforeninger.

Seminaret åpnet med foredrag av Maiken Winum, som er kunstkritiker i Stavanger Aftenblad. Hun begynte med et foredrag med tittelen "Kunstens sannhet og gåtekarakter". Hun tok utgangspunkt i Sigmund Freuds "Das Unheimliche", og tok oss gjennom en lang rekke kunstverk for å belyse hva som er kunstens sannhet.

Etter en kort pause var det tid for hennes neste foredrag med tittelen "Land art/Earth art". Her viste hun en lang rekke bilder for å illustrere hvordan naturen blir brukt i moderne kunst. I 50-årene begynte kunstnerne å ville bryte ut av museene og galleriene, de ville ut i naturen. Det var en slags videreføring av konseptualismen. Hensikten var å lage et kunstverk av selve naturen, av de gjenstander og det utstyr som var på stedet. Et eksempel er Richard Longs "Walking a line in Peru" der han rette og slett gikk fram og tilbake mange ganger og laget en lang, snorrett sti som så kunne fotograferes og bevares for ettertiden, selv da selve stien forlenget var overgrodd og tatt tilbake av naturen. Selve kunstverket måtte oppsøkes, og eksisterer ikke lenge, naturen tar alltid alt tilbake. Andre eksempler av Richard Long er Circle in Africa og Spiral Jetty i Great Salt Lake i Utah. The lightning field er et kunstverk av Walter de Maria laget i 1977. Her var hundrevis av lynavledere satt ut på et jorde slik at når det kom et tordenvær ble det laget et "kunstverk" av alle lynnedslagene.

Eksempler på andre typer earth art er Wrapped coast (strand som er pakket inn i stoff), Wrapped trees (trær pakket inn), Surrounded islands (små øyer som er omringet av stoff).

Etter denne perioden ville kunstnerne ta naturen inn i galleriene, i New York ble jord båret inn i galleriet; så kom ideen om å ta galleriene ut i naturen. En stilisert Prada-butikk ble plassert ut i ørkenen i Texas. Ikke veldig vellykket.

Etter lunsj var det tid for kunstneren Anders Sletvold Moe, født i 1978 i Steinkjer. Allerede på barneskolen var han kjent for å være flink til å tegne, men etterhvert gikk det opp for ham at det å være kunstner var noe mer enn å bare kunne tegne. Han begynte på skole i Stavanger, og ble inspirert av flere av de store kunstnerne i Stavanger bl.a. Terry Nielsen Love. Han lærte etterhvert at han måtte finne seg i å gjøre sine egne feil, prøve og feile, utforske forskjellige teknikker. Han ga oss en kort innføring i sin utvikling som kunstner. Mye av det han har laget er installasjoner, kunstverk som bare eksisterer der og da, og som etterpå blir destruert og eksisterer bare gjennom den billedlige dokumentasjonen. Senere begynte han på Kunsthøgskolan i Malmø. Der ble han veldig produktiv, malte mange bilder. Etterhvert begynte han å fjerne seg fra malerkunsten og begynte å arbeide med mer fysiske ting. Hans kjennemerke var ofte gjenstander som var skåret ut av veggen og montert et annet sted. Han var også fascinert av lyset, han brukte sterke neonyl og malte gjenstander i neonfarger slik at lyset ble reflektert eller at lyset tok opp i seg fargene i kunstverkene, mest på grunn av at han vil utforske lysets virkninger på kunstverkene. Han ønsket også å finne en måte å viske ut grensene mellom maleri og skulptur.

Hans kunstverk har ofte en henvisning til andre kunstneres verker, en slags kommentar eller hyllest til de som er hans forbilder. Derfor tilbringer han hver helg på utstillinger for å orientere seg i hva som skjer.

Han har til og med vært med på en turne der det var kunstnerne som reiste rundt, ikke

kunstverkene. På hvert nytt sted måtte de lage et kunstverk der og da. Etter at turneen forlot stedet, ble kunstverket tatt ned og destruert. Alt som eksisterer av det i dag er den billedlige dokumentasjonen.

Stian Ådlandsvik

Stian tok oss med på en fascinerende reise gjennom sin utvikling som kunstner. Hans kreasjoner bærer ofte preg av at for ham er selve prosessen, det å skape noe, viktigere enn det ferdige kunstverket. Han begynte med malerier med stiliserte blomster og sauer, eller som han sa,; dynetrekk og sauer. Han har utdannelse fra Kunstsolen i Rogaland, Kunstakademiet i Trondheim og Kunstakademiet i Oslo. Han utviklet seg på mange plan og lekte seg med materialer. Han ville utfordre seg selv gjennom skulpturer og materialer. Skal man betrakte hans kunstverk er det nesten en betingelse at man kjenner historien om hvordan de ble til, hvilken historie de er ment å kommentere. Det er historiene som inspirerer ham. For å ta et eksempel: på Askøy var det et hus fra 50-årene som skulle rives. Ådlandsvik og hans med-kunstner Lutz ville sende huset ut på sin siste reis for å se verden. Siden det var vanskelig å sende et helt hus, laget de en eksakt kopi av huset i papp og sendte det verden rundt. Da modellen kom tilbake var den blitt ødelagt i posten. Hele første etasje var borte og andre etasje hadde falt ned på grunnmuren. De gjorde det samme med selve huset, tok bort første etasje og satte taket på plass igjen. Da var kunstverket ferdig. Senere ble hele huset revet for å gi plass til utbygging. Man kan spørre seg: er dette kunst? Kan en betrakte dette som kunst hvis en ikke kjenner ideen bak og prosessen som har ført frem til det endelige resultatet? Jeg bare spør..

Et annet eksempel: de kjøpte en gammel Mercedes og kjørte fra Leipzig til Ørebro med musikere i baksetet som spilte hele tiden. Da de kom frem kjørte de bilen ut i våt betong, der den nå står. Hva er kunstverket her?

Siste foredrag var ved kunsthistoriker og kunstmuseumsdirektør
Hanne Beate Ueland.

Hun tok for seg «Abstrakte strategier blant dagens unge kunstnere»

Dette er et stort og tungt emne, og ikke enkelt å referere fra, men her er noen punkter.

I år er det 100 år siden Kasimir Malevich malte sitt svarte kvadrat på hvit bunn. Og når vi ser rundt oss blant dagens unge kunstnere ser vi en gjennomgående interesse for abstrakte uttrykk. Hva skyldes det? Hvordan kan abstraksjon benyttes som en gangbar strategi i dag? Hvilke ulike innfallsvinkler til det abstrakte kan vi snakke om?

Bakgrunnen for hennes interesse for dette emnet er knyttet opp mot et arbeid med en utstilling hun er medkurator for og som åpnet denne helga i Astrup Fearnley museet i Oslo, og som hun også ønsker å vise på Stavanger Kunstmuseum til neste år. Ideen til utstillingen dukket opp etter at en kollega av henne hadde sett gjennom materiale fra en rekke unge norske kunstnere i forbindelse med et utsmykningsoppdrag. Vi ser en interessant gjennomgående tendens i materialet, veldig mange av de yngre norske kunstnere uttrykker seg abstrakt i ulike formater og materialer. Hvor kommer denne interessen fra og hva ønsker dagens unge kunstnere å formidle gjennom det abstrakte formspråket?

Det var først etter andre verdenskrig at en rekke betydelige kunstnere la grunnlaget for en interesse for det non-figurative maleriet i Norge. Flere kjente utsmykningsoppdrag fra 1960-årene hører med blant de fineste abstrakte arbeidene vi har; her står utsmykningene av regjeringsskvartalet sentralt.

Flere av kunstnerne som ble trukket frem i utstillingen i fjor sommer på nasjonalmuseet har hatt

lange og innflytelsesrike kunstnerkarrierer som har hatt stor betydning for kommende generasjoner kunstnere. Samtidig har en rekke andre kunstneriske uttrykk vært dominerende og populære, på 1980-tallet fikk vi det pop-inspirerte figurative maleriet, på 90-tallet ble fotografiet og tegningen foretrukne medier, og siden tidlig på 2000-tallet har den idebaserte postkonseptuelle kunsten stått sterkt i Norge.

Refleksjoner rundt den politiske kraften som lå i flere av de kjente abstrakte kunstneres prosjekt er også utgangspunkt for deler av Matias Faldbakkens produksjon. Han snakker ofte om negasjon som drivkraft og er som Einarsson også opptatt av Ad Reinhardt.

Den kjente kritikeren Jerry Saltz skrev i fjor en tankevekkende artikkel i New York Magazine hvor han pekte på hvordan mye av den nye abstrakte kunsten er formalt lik og hevdet at dette var markedstilpasset kunst som var populær fordi den passer inn over sofaen til de rike, og fordi galleristene kan selge den ved å hente frem igjen sitt gamle vokabular fra 60-tallet. I følge Saltz er altså mye av denne kunsten en slags «keiserens nye klær».

Hvorfor er det slik? Vi lever i en tid som krever alt mer av oss. Miljøforandringer er en gigantisk utfordring, det samme er de stadig større forskjellene i levekår som gir seg utslag i politisk uro rundt om i Europa og i resten av verden. Stadig flere mennesker søker i denne situasjonen etter strategier for å finne tilbake til en indre ro, meditasjon og mindfulness er mer og mer vanlige måter å forholde seg til det moderne livet på.

Hun viste mange eksempler på abstrakte kunstverk som understreker denne måten å betrakte abstrakt kunst på.

Dagens unge kunstnere ser på kunsthistorien som et arkiv, og er kjent med framveksten av den abstrakte kunsten i Norge og internasjonalt. Betydningen av den lyriske abstraksjonen her til lands for eksempel, eller hvordan utviklingen av den brutalistiske arkitekturen skulle få betydning for den abstrakte kunsten. I dag ser vi ulike tendenser? Kunstnere arbeider med referanser til åndelighet, til arkitektur, tekstilkunst og materialitet eller maleriske tradisjoner. Men felles for dem alle er at de arbeider med utgangspunkt i konseptuelle strategier som innebærer en forståelse av tidligere tiders kunst. Og som vi har sett arbeider de unge kunstnerne i dag absolutt ikke i et tidsmessig vakuum. Tvert imot er de svært bevisst problemstillinger i sin egen samtid, og det er nettopp dette som gjør den abstrakte kunsten som lages i dag så interessant.